

Zgodnja DANICA

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi polji, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četert leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četert leta 1 gl; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXVIII.

V Ljubljani 2. malega travna 1875.

List 14.

Koledar za naslednji teden.

Mali traven. April.

4. **Bela nedelja**, 1 po veliki noči. Evangelij: „Jezus se svojim učencem prikazuje“. (Jan. 20.) — Bela nedelja se zato tako imenuje, ker so nekdanj veliko saboto keršeni ves teden nosili belo oblačilo, to nedeljo pa so ga odložili.

Sv. *Izidor*, cerkveni učenik in nadškof v Sevili na Španjskem, spozn., je bil naj mlajši brat svetega nadškofa Leandra v Sevili, svetega Fulgencija in svete Florencije. Po njegovem neutrudljivem prizadevanji se je bila zaterla arijska kriva vera na Španjskem. † 4. apr. l. 636.

5. **Ponedeljek**. Sv. *Vincencij Fererij*, spozn., iz reda sv. Dominika na Španjskem, je misijonaril po Španjskem, Francoskem, Laškem, ob reki Renu in po Angleškem; imel je od Boga dar mnogih jezikov, nagnil je k pokori 100.000 terdovratnih grešnikov, spreobrnil je 25.000 judov in več tisučev turkov. Svoje misijonske pridige je z mnogimi čudeži poterjeval. † 5. aprila l. 1419.

6. **Torek**. Sv. *Ksist*, papež in sprič., je vladal sveto Cerkev ob času cesarja Hadrijana, pod cesarjem Antoninom Pijem pa je dosegel mučeniško krono.

Sv. *Evtihij*, patrijarh v Carigradu, spozn., je bil rojen l. 512 v Frigiji, deželi male Azije. Imenitni starši so dečka zročili v odgojo njegovemu stricu, pobožnemu duhovnu in varhu cerkvenega zaklada v Avgustopolu. Pri stricu v svetišu Gospodovem, kjer se je le s svetimi rečmi pečal, se je bila njegovemu mehkeemu in nedolžnemu sercu vcepila pobožnost za vse prihodnje sveto življenje. V 12. letu je bil dan v Carigrad v šolo. Mladeneč, bistrega uma in blazega serca, je v vednostih in pobožnosti presegal vse sošolce. Bil je doveršil šole z naj boljšim vspehom in odpovedal se je vsim častnim in posvetnim službam, ter je sklenil, da hoče v meniškem stanu Bogu služiti.

Evtihij ni bil še duhoven, pa ga že zavoljo njegovih posebnih čednost izvolijo škofa Lazihencev. Bogoljubni mladeneč je prejemal svete rede (posvečevanje) v cerkvi prečistega spočetja Marije Device. V tej cerkvi je Evtihij, še mladenček, veliko molil; v tej cerkvi je bil prejel prvo sveto Obhajilo; v tej cerkvi se je bila v njegovem sercu vnela goreča ljubezen do Kristusa in njegove presvete Matere; v tej cerkvi je tudi izvolil pod varstvom Matere Božje Bogu popolnoma se posvetiti.

Ko je bil Evtihij mašnik posvečen, se je po Božji naredbi zgodilo, da je nekdo drugi postal škof Lazihencev. To je ponižnega Evtihija silno veselilo, da bo

mogel svoj prvi sklep doveršiti, ter v takem samostanu Bogu služiti. Zvolil si je samostan v Amaziji. Tukaj je Evtihij 10 lét v tihi samoti Bogu zvesto služil. Njegove vednosti in čednosti niso ostale prikrite njegovim bratom; za sprednika si ga izvolili. Ponižni menih je bil primoran to čast in breme sprejeti.

Tisti čas je bil pod cesarjem Justinijanom sklican peti vesoljni cerkveni zbor v Carigrad. Tudi nadškof v Amaziji je bil vanj poklican, pa zavoljo svoje bolezn ni mogel priti; poslal je tedaj namesti sebe Evtihija. Očetje v zboru so občudovali modrost tega svetega meniha. Krivoverci, kateri so se bili lotili časti Jezusa Kristusa in njegove presvete Matere, se niso mogli njegovim modrim besedam ustavljati. Evtihij se je bil pri tej priliki s svojo učenostjo in pohlevnostjo cesarju tako prikupil, da ga je v zboru zbranim škofom priporočal, naj bi ga zvolili škofa in patrijarha v Carigradu. Vsi so enoglasno zavpili: „Vreden je tega!“ Kmalu potem je prejel škofovsko posvečenje.

Patrijarh Evtihij pa ni bil dolgo ljubljeneč cesarja Justinijana. Le tega so bili na svojo plat spravili krivoverci, ki so bili jeli učiti, da Jezus Kristus ni imel pravega človeškega telesa, da bi se bilo dalo raztrati; rekli so, da njegovo telo je bilo le na videz človeško, pa nerazdjavno in nespremenljivo. S tem tedaj so ti krivoverci tajili Kristusovo bitko terpljenje in njegovo rešivno smert, pa tudi maternost Božje Matere. Tej pogubljivi zmoti se je patrijarh z vso serčnostjo zoperstavljal, ter jo z besedo in s pismi zatiral. S tem pa se je bil cesarju hudo zaménil, ker so ga bili krivoverci k tej svoji krivi veri zapeljali. Cesar, ves razkačen, ker patrijarh ni hotel te znote poterditi, ga je ukazal peljati v pregnanstvo v njegov poprešnji samostan v Amazijo. Tukaj je sveti škof v tihi samoti živel, in bolnike ozdravljaval v Jezusovem imenu.

V 12. letu njegovega pregnanstva ga pokličeta cesarja Justin in Tiberij na silno prošnjo vernih v Carigrad na njegov škofijski sedež. Amazijanci tarnaje in plakaje jemljejo slovo od njega, verni v Carigradu pa ga z naj večim veseljem sprejmejo. Patrijarh gre naj poprej v tisto cerkev, iz ktere so ga bili vojaki v pregnanstvo odpeljali. V tej cerkvi je vso noč molil, drag dan pa se je podal v škofovski obleki z vso svojo duhovščino v slovečo cerkev naše ljube Gospé, ker sta ga oba cesarja čakala in priserčno pozdravljala. Tukaj je presveto daritev opravljaval, nezmérno veliko ljudi obhajal in zbranimu ljudstvu besedo Božjo oznanjeval.

Tisti čas je strahovita kuga v mestu in po deželi ljudi morila, patrijarh napové procesijo v cerkev naše ljube Gospé, in kuga je nehala. Nekaj časa potem pokliče Bog k sebi svojega zvestega služabnika, 6. aprila l. 582.

Sv. patrijarha Evtilija so pač vodile besede sv. Pavla: „Se li (s svojim ukom) ljudem prikupujem, ali Bogu? Išem li ljudem dopasti (ter njih zmote poterjevati)? Ko bi še ljudem dopadel (ter njih krivo vero terdil), bi ne bil Kristusov služabnik.“ (Gal. 1, 10.)

7. **Sreda.** Zvelič. *Herman Jožef*, maš. spozn., je z mladega čisto in nedolžno živel; zato so mu bratje v samostanu dali priimek „Jožef“. † 7. aprila 1236.

8. **Četertek.** Sv. *Dionizij*, škof v Korintu, ni podučeval le samo ljudstva svoje škofije z učenostjo in pobožnostjo, ampak tudi škofe po družih okrajinah s svojimi listi; rimske papeže je tako častil, da je ukazoval njim liste brati ob nedeljah v cerkvi.

9. **Petek.** Sv. *Zozim*, menih in mašnik, in sv. *Marija Egiptéanka*, spokornica, ki je 47 lét v pušavi unkraj Jordana pokoro delala, in je bila véliki četertek s sv. zakramenti od Zozima prevedena. † véliki petek.

10. **Sabota.** Sv. *Ezechiel* prerok. Njegove preroške bukve obsegajo bogat zaklad lepih naukov za vsacega človeka. Toda večidel teh bukev ne boš razumel brez pristavljenega razlaganja, kakoršuo pa ima sv. pismo, natisnjeno 1859. leta.

Urelice,

posvećene Naši ljubi Gospoj presvetega Serca.

(Dalje.)

2. Drugi nagib te popolnoma vdanosti Jezusu Kristusu po Devici Mariji.

Zgubljeni sin je bil na ptujem zadegal vse svoje premoženje, da ni imel nič več ter je zabredel v veliko revščino; potem je šel sam v sé in je sklenil, nazaj k svojemu očetu iti in predenj na kolena pasti: „Vzdignil se bom, ter pojdem k svojemu očetu.“

Ako bi bil ta sin živel dandanašnji, potem ko je že Kristus z Materjo Marijo bil na svetu, morebiti bi bil še pristavil: „Šel bom k svoji Materi.“ O res, k Materi pojdemo, pa ne le v sili, ampak vselej, če tudi nas nobena britkost in nadloga ne stiska. Sklenimo vse po njej in nič brez nje ne storiti. Sej je Marija Mati milosti, Mati usmiljenja; njena radodarnost, njena ljubezen je nepremagljiva.

In ravno to je drugi nagib, da se za to češenje za res vnamemo. Ko Marija vidi, da se ji mi popolnoma vdamo, da bi jo častili in nji služili, in se ravno zato znebimo vsega, kar nam je naj dražje, da bi tako rekoč njo s tem bogatili, zaljšali; torej nas ona sprejme ravno s takim duhom. Tudi ona vse dá, in se dá neizrečeno prečudno njemu, kateri se nji vda. Ona ga zaljša s svojimi zaslugami, ga podpéra s svojo močjo, ga razsvetljuje s svojo svetlobo, ga vnema s svojo ljubeznijo, mu deli svojo ponižnost, svojo vero, svojo čistost in druge čednosti; ona mu je zastava, dopolnjenje, ona mu je vse pri svojem Sinu Jezusu Kristusu. Z eno besedo, kakor se človek vsega Mariji daruje, tako je Marija vsa za njega, tako, da se takemu Marijnemu častivcu, takemu njenemu detetu lahko reče, kar pravi sv. Janez evangelist sam od sebe, da je prečisto Devico k sebi, to je, za svojo vzeml.

To pa je nasledek te popolnoma vdanosti, da taka duša, ako je zares verna, sama sebe zaničuje, sama nič ne zaupa, je pa polna zaupanja, polna zanesljive vdanosti do presvete Device, svoje predobre Gospé. Taka duša se nič ne zanaša na svoje lastne namene, na svoje zasluge in dobre dela. Ko je namreč Jezusu Kristusu po tej preblaženi Materi vse darovala, ima le tisti zaklad, v kterega so položene vse naše dobre dela, ki pa ni v nas; res tedaj, naš zaklad je Marija. In v

zaupanji na ta zaklad se bližamo svojemu Gospodu brez vsega sužnjega strahu, brez vse dvomljive boječnosti, da lahko z velikim upanjem k njemu molimo. O kako močni bomo z Jezus Kristusom, ako smo oboroženi s prečastnim zazluženjem in z mogočno priprošujo Matere Božje, ki je po besedah sv. Avguština Najvišega ljubeznjivo premagala!

Ko mi s tem češenjem vse svoje dejanja svojemu Gospodu po Marijinih rokah damo, jih ta dobra Mati očisti, ozaljša in svojemu Sinu prijetne stori.

Ona očisti naše dejanja vsega madeža naše lastne ljubezni in tudi tistega, včasih skor neobčutljivega nagnjenja do stvari, ki se toliko rado našim tudi naj boljšim delom prisili. Samo da je naše dejanje v njenih prečistih in redovitih rokah, hitro ravno te presvete, nikdar omadežane pa vedno delavne roke, ki vse očistijo, česar se dotaknejo — hitro odstranijo od našega daru, kar bi bilo omadežanega, kar bi ne bilo popolnega.

Ona ozaljša naše dejanja in sicer s svojim lastnim zasluženjem in s svojimi čednostmi. Meni se to zdi, kakor bi ubožček, ki bi si prijaznost in dobrotljivost kraljevo rad naklonil, šel k kraljici, pa bi ji dal edini sad, ki je vse njegovo imetje, da bi ga kralju podala. Kraljica, pa ki je revni dar tega ubožčeka prejela, ga položi v prelepo zlato posodo, ter ga v imenu tega ubožčeka kralju ponudi. In tako bi bil sad, sam na sebi nič vreden, vendar postal kralju v dar, ki je njegovega veličastva vreden, zavoljo zlato posode, v katero je položen, in zavoljo kraljice, ki ga mu podá.

Ona pa naše darove da Jezusu Kristusu; za-se si nič ne priderži, karkoli ji damo; zvesto vse izroči Jezusu. Karkoli ji damo, damo le Jezusu. Ako jo častimo, častimo z njo Jezusa. Ko jo je sv. Elizabeta srečno imenovala, je glasno zapela: „Meja duša poveljuje Gospoda.“ Tako zapoje še zdaj, ako jo mi blagrujemo ali slavimo.

Ona sprosi Jezusa, da sprejme naše darove, če so tudi majhni in nevredni Svetega vseh svetih, nevredni Kralja vseh kraljev. Imeniten je svet, kterega je dajal sv. Bernard njim, ktere je k popolnamosti napeljeval: „Ako hočeš kaj Bogu darovati, skusi, da mu daruješ po naj prijetnejših in naj vrednejših Marijinih rokah.“

Mar ne delajo tako mali proti velikim? Zakaj bi tudi mi tako ne delali oziroma proti Bogu, ki je nam nezmerno veličasten in smo mi proti njemu slabši in manj, kakor naj manjši prahek? Zlasti, ko imamo besednico, ki je tako mogočna, da ne bo nikdar zaveržena, tako milo znajdljiva, da vé vse skrivne pota do Božjega Serca, ki je tako dobra, ljubeznjiva, da ne zaverže nikogar, če je tudi še tako reven in ubog.

(Dalje nasl.)

Pastirski list škofa Paderbornskega.

(O prihodu iz pruske ječe.)

(Dalje.)

Preljubi verniki, prosim in zarotim tedaj vas v našem Gospodu Jezusu Kristusu, verujte terdno te resnice. Znajo priti časi za vas, ko jih ne bote slišali s prižnice v cerkvi in ko jih vaši otroci ne bodo več slišali v šoli. S toliko večji gorečnostjo se jih tedaj močno deržite: sami si jih globoko in neizbrisljivo zapišite, pripovedujte jih vi očetje in vé matere svojim otrokom. Skerbite, kolikor morete, da bodo vaši otroci te resnice podedovali, kot terdno dedno lastnino. Kaj bi jim pomagalo vse drugo posvetno bogastvo, ki bi ga jim zapustili, brez naj večjega zaklada, brez predrazih zakla-

dov sv. vere! Kaj, ko bi mogli reči enkrat na smertni postelji: Otroke zapustimo na svetu, pa kaj bo postalo iz otrok? Ti otroci bodo živeli brez vere, brez upanja, brez ljubezni, brez Boga bodo na svetu, hodili bodo pot pogubljenja in mi jih ne bomo nič več vidili. Pa še enkrat jih bomo vidili, ko se bodo tisti dan z nami vred vstopili pred Sodnika, od zdaj naprej pa jih ne bomo nič več vidili, na večno bodo od nas ločeni!

Tako nesrečo odvernite sebi in svojim otrokom, kakor le morete. Vtisnite jim zdaj, ko je še čas, pravo ljubezen do resnic naše božje vere. Podučujte jih v teh resnicah naj bolje, kar morete. Pošiljajte jih pridno h keršanskemu poduku, dokler imate zato še priložnost, dajajte jim dobrih keršanskih podučnih bukev, ki jih pregledajo in poterdijo vaši duhovni pastirji. Pogovarjajte se z njimi, posebno ob nedeljah in o praznikih od reči, ki so jih slišali v šoli ali v cerkvi; molite z njimi in jih napeljujte k pobožnim vajam s pravo očetovsko in materinsko skerbjo. Spominjajte se pa tudi, da nismo neprecenljivi zaklad sv. vere v perstni posodi, in zato glejte skerbno, da odvernete vsako nevarnost, ta predragi zaklad zgubiti, daleč od sebe in od svojih otrok.

Kako okuženo je sedanji čas vse okrog nas, kolikim strupenim močem brezbožnih in lažljivih naukov smo sedanji čas zmeraj nastavljeni, koder bivamo, še v samotnih vaséh! Kako nesramno se vsiluje po očitnih tergih gola nevera, nesramno poživinjeno pozemeljstvo (materijalizem) in brezboštvo pod hinavskim znamenjem novošegne olike!

Iz sveta ne moremo, predragi verniki; mogli bi se pa umakniti iz sveta, če bi se hotli ogniti vsake dotike z nevernimi in brezbožnimi ljudmi. Cesar se moramo pa naravnost ogibati, to je natančnejša in zaupljiva tovarišija z njimi. Tako natančnejše zaupljivo znanje je vam in vašim otrokom velika nevarnost, da bi utegnili zgubiti sv. vero; ogibajte se torej tacih nevarnost.

Velika nevarnost za našo vero in za vero naših otrok so premnogi zapeljivi časniki, lahkomišljeni in vetrasti romani, ki so polni sladkega strupa; knjižurine, ki dostikrat s tako hinavsko besedo černijo resnice keršanstva, ali jih pa gerdije kot deržavi in oliki nasprotne. Nevarnost za vero vašo in vaših otrok je s'la cerkvi in keršanstvu sovražnih časnikov, novic in dnevnikov s podobšinami ali brez taistih. Proč torej z njimi iz vaših rok in iz vaših hiš! Zakaj bi terpeli v svojih hišah denarne ponarejevalce in ostrupovavce vodnjakov, zakaj tatove in roparje!

Čemu bi pušali naj svetejše, kar nas obdaja, skruniti ali pa nam krasti? Čemu bi té vsakdanje zasramovanja in zaničevanja naše sv. vere verh tega še s svojim denarjem plačevali?

Velika nevarnost za našo in za vero naših otrok so premnoge od Cerkev prepovedane skrivne družbe. Njih nameni že zato niso pošteni, ker se luči bojé. „Vsaki, ki dela teme doprinaša“, pravi naš Bog in Zveličar, „sovraži luč in ne gre na luč, da bi ne bile svarjene njegove dela. Kdor pa dela resnico, pride na luč, da se razodenejo očitne njegove dela, ker so v Bogu storjene.“ (Jan. 5, 20. 21.)

Ali ni sredi izmed ravno teh skrivnih družb, ki v temoti izdelujejo svoje mračne načerte, zabučala strašna beseda: Na tla z ostudnostjo (namreč, s katoliško vero in Cerkvijo)? Ali ni z razodeto Božjo besedo tudi ta satanova beseda bučala daleč po vsem svetu? Ali ne zatiska ust pastirjem Cerkev v naj bolj oddaljene kraje sveta? Ali ne uklepa v verige in okove naj boljših mož, pastirjev v Pari in Pernambuku? Kje je tedaj zvest katoličan, kateri ima količkaj razumnosti, ki bi se dal

omrežiti zanjkam teh skrivnih družb, ki napovedujejo vojsko Bogu in njegovim maziljencem?

Velika nevarnost za vero vašo in vaših otrok vero se mi zdé tudi tako imenovane nove nemške izobraževalne družbe.

Že ime, katero so si dali, obuja sum zoper nje. Ker je novošegna olika, katero take društva razširjajo, v nasprotji z oliko, ki smo jo dozdej zajemali iz keršanstva, se razodeva ta olika ko popačenost prave olike, ko goljufijiva izobraženost, ki se ne zajema v večnih virih modrosti življenja, ampak iz umazanih mlakuž. Ta olika pelje od keršanstva k poganstvu. In če presojava drevo po njegovem sadu, če pogledamo, kako so zvesti verni katoličani z mnogoverstnim zaničevanjem in zasramovanjem psovani po govorih, ki jih imajo v teh tako imenovanih nemških izobraževalnih družbah in ki jih naznanjajo po očitnih listih: ali ne rečemo lahko, da take društva niso zdravilno, ampak veliko bolj strupeno zeliše? Podajajo nam, ako ne zmerzlega in terdega kamna namesto kruha, vendar pa mesto prave žive hrane le ostrupene sladkarije. Zato, predragi verniki, ne pomagajte takim društvom po nobeni ceni kviško, zderžujte od njih sebe in svoje troke!

Prikerjujem vam, varujte vseh teh nevarnost zoper vero ne le sebe, ampak tudi svoje otroke, ter se spominjate, da bote mogli dajati enkrat odgovor ne le od svojih lastnih duš, ampak tudi od duš svojih otrok; spominjajte se, da ste jih prejeli iz roke Božje in da jih morate v roko Božjo nazaj dati!

(Konec nast.)

K a č a.

Versko-zgodovinska razprava.

(Dalje.)

„Kača pa je bila naj bolj zbita med vsemi živalmi, ktere je Gospod Bog vstvaril na zemlji. Gen. III. 1.

In reče Bog kači: „Ker si to storila, si prokleta med vsemi živalmi na zemlji.“ Gen. III. 14.

Obernimo se sedaj k nekdanjim Gerkom. Tudi v najbolj „izobraženi“ kraljevi deželi je stara kača bila obilno slavljena. Kralj Aleksander Veliki se je celo ponašal, da je zmaj njegov oče. Zato se denarji njegove dobe nahajajo s podobo otroka izhajočega iz kačjega žrela.

Atenčani so vedno gojili živo kačo, katero so imeli za varhinjo svojega mesta — satanova prederzna posnema Boga, Jehova, ki je s skrinjo zaveze varoval izvoljeno ljudstvo. Tudi so Atenčani redili hišne kače, češ, da so jim prihodnjost prerokovale. (Pausanias I. II. p. 175.)

Da bi se to razvpito bogočastje kače v „modrih“ Atanah v večji meri ohranilo, je bil ukazal cesar Hadrijan zidati tamo dragi marmornati z mnogim zlatom kinčani tempelj, v katerem se je častita velika iz Indije prinesena kača. (Dionis in Hadrijan.)

Ravno tako so Epiroti merzko kačjo pošast častili. Svetišče te kače je bil „sveti gaj“, obzidan krog in krog. Deklica je bila nje strežnica (duhovnica), in samo ona je smela hoditi v gaj bogovom hrane nosit ter jih po prihodnosti popraševati. Vse one kače so neki bile rodú delfiškega zmaja Python-a. Na otoku Delos-u je bil velik zmaj, kteremu so kot maliku Apolo-nu božjo čast skazovali ter ga za prihodnje stvari popraševali. V Epidavru so častili malika Aeskulapa v podobi kače, katero so imeli za očeta posebnega rodú svetih kač. Vselej so kolonisti (izseljenci) iz Epidavra eno tistih

kač seboj vzeli, ter jo v nov za njo zidan tempelj postavili.

Da v slavnem mestu Delfi-u, kjer je bil naj imenitniši gerški orakel, je v starodavnih časih bivala veličanska kača, je gotovo. Ako tudi basen pravi, da je bog Apolo ubil ono kačo (Python), vendar je tam pod eno ali drugo obliko kača kraljevala, ter imela narslavniši sedež v starem veku. Toliko zaupanje so imeli do te kače, da vse gerške mesta in tudi tuji vladarji so najbolj dragocene zaklade odpravljali v Delfi, da naj jih tu kačji bog varuje.

Da bi se porugal Ženi, ki mu bode glavo sterla, je satan zahteval v Delfi-u, kakor v Epiru in v Laviniju, in povsod deklico za svojo duhovnico služabnico. Strahovite so bile gnjusobe in pohotnosti kačjih častivcev v tistih krajih.

Kadar je hotel malik (kača) govoriti, se je začelo gibati listje lorberjevega drevesa, ki je pred templjem rastle, pa tempelj se je ves tresel (satanova posnema prihoda sv. Duha!) Potem, ko se je Pythia napila v kastališkem studencu, je od duhovnov Apollonovih peljana stopila v tempelj ter se bližala jami v sredi templja. Mnogi pisatelji pripovedujejo, da ona jama v delfiškem templju je bila vedno stanovanje kače, in da je ta s početka sama govorila. Nad ustjem jame je bil postavljen trinogati stol (tripus), na katerega se je Pitija usedla, da je potem navdahnjena od kače prerokovala. Ta nesrečna hči Evina je ondat bila vsa zdvijana in je vse znamenja dajala kakor od hudiča obsedena. Lasje so ji po konci sterčeli, iz ust so ji vrele pene, z očmi je serpo in divje gledala, in tresla se je na vsem životu, da so jo služabniki morali terdo držati na trinožnem stolu. Neznansko je vpila, in v tem zmedenem stanu je odgovore (orakel) dajala, ktere so na tablice pisali. Večkrat je Pitija vsled tega nenaravnega zdvijanja tudi življenje izgubila, zato je vedno dve tovaršici seboj imela. Groza mora nas obiti, ko to spominjamo, pa še bolj, ako pomislimo, da se take peklenške vraže niso le enkrat godile, ampak vsaki mesec najmanje enkrat, in to več stoletij zaporedoma. Nad milijon ljudi je to videlo, in najslavnejšim možem starega veka je bilo vse to dobro znano. (Lucan. Pharsal. l. V. Virgil. l. VI. Strabo l. VIII. S. Joan. Chrisost. in ep. I. ad Cor. homil. XXIX. n. 1.) (Dalje naal.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (Sveto leto in gnjusoba na „svetem mestu“.) Na prošnjo „Naše ljube Gospé presv. Serca“ se brez števila milost dosega po vsih krajih. Naj bi častivci „Naše ljube Gospé“ zdaj v sv. letu svoje prošnje prav posebno vperli tudi v prid Rima in Pija IX, ali sploh rečeno: naj bi prav serčno, prav živo, prav zvesto prosili za zmago sv. Cerkve. Znano je, kako nezmerno se prostomavtarstvo napenja po vsem svetu, da bi sv. Cerkev zaterlo ali ji saj škodovalo, kolikor je naj več mogoče. Vsak veren katoličan sicer vé, kako berlavo je to brezbožno péhanje in da bode Cerkev zmagala, kakor vselej; toda tega peklenškega rogovilstva je že strahovito veliko in treba je zmago z molitvijo pospešiti; zakaj kolikor delj bo to terpelo, toliko več posameznih bode pogubljenih. Kako divjaške je že veliko mladine, tudi že otrok; kako rogati so mnogi nekoliko odraseni; kako do kervavih solz nemarni mnogi starši, ki jim je vse eno, če so otroci v katoliških ali krivoverških šolah, v verskih ali brezverskih rokah! Koliko bi bilo govoriti o mnogih posvetnih viših, ki jim je za vse več mar, kakor pa za dušni prid mladine; koliko

o brezvestnih gostilnikih, hišnih očetih, gospodarjih, bukvarjih, ki vso nesnago spotikljivih in zoperverskih bukev in časnikov nastavljajo gostom, deržini, občinstvu, otrokom, poslom, učencem itd.; še nebrisani pobalini berejo po ulicah umazane časnike, po ktere jih pošiljajo njih gospodarji, mojstri in še kateri... Kakor povodenj se razliva pohujšanje na vse strani.

Pred vsim naj bolj pa sovražniki mérijo na središe katoličanstva, na Rim. Sej dobro vedó, da na glavi je vse ležeče. S kako peklenško pohlepnostjo torej prežé na smert Pija IX, Rim pa dihté v krivoverško zmešnjavo spremeniti! Kakor divji nalivi, pripovecuje „Unitá“, dèrejo skupaj vse „herezije“ (krivoverstva) iz Nemškega in Angleškega. Vse sovražljive med seboj — so vendar edine v zatiranji katoliške vere. S tako pomočjo „hereetikarjev“ se je ravno pred vélikim tednom, namreč cvetno nedeljo, zgodilo novo skrunstvo s tem, da se je v Rimu slovesno odperl tempelj protestanških krivovercev, ki se imenujejo „baptisti“.

Ti krivoverci imajo boje svoj začetek od dveh Lutrovih učencev Nikol. Storch in Tom. Munzerja, kterima Lutrovo krivoverstvo ni bilo všeč, sta se torej od njega ocepila ter sta na svojo roko ljudi motila. Storch je začel rogoviliti, da otroci se ne smejo kerševati, ter je treba take zopet kerstiti, ki so bili ko otroci keršeni. Storch se je l. 1522 z nekakimi „12 aposteljni in 70 učenci“ pridervil v Wittenberg; imenovali so jih „Zwickaverpropheten“, in Melanchthon krivoverec sam jim ni vihal kaj odgovoriti na njih bučanje. Stepali so vsi derhal skupaj in so tako udelevali, da je prišel Luter iz svojega „Wartburg-zakotišča“ nad njimi germet ter jih je odpodil s svojimi pridigami in s pomočjo posvetne oborožene oblasti. Nato pa so se zedinili z Münzerjem, nekim burovžem, ki je zaradi svojega rogovilstva moral pridigarstvo v Zwickav-u zapustiti, se je potem potikal s husovci po Češkem, bil zopet luteranski pridigar v Altstádt-u, kjer pa je prišel z Lutrom v hud prepir. Vstanovil je torej lastno krivoverstvo nekake rudečkarske baže, ljudem v glavo gulil, da ni treba ne prelatom (cerkvenim višjim) in ne vladarjem pokoršine skazovati itd. in se je leta 1525 v Mühlhausen-u celo mesta polastil, cerkveno premoženje grabil in pričel nekako komunističko gospodarstvo. Luteranski vladarji pa so ga 15. maj. 1525 pri Frankenhauseu premagali in ob glavo djali.

Krivoverstvo pa se je ohranilo po raznih deželah. Neki Janez Leiden s svojimi derhalimi je pridobil Monastir v Vestfaliji, je tam povzdignil grad „Sion“ ter je krojač Johan postal kralj, pék Mathiesen njegov prerok, Krieching njegov kancelar, Knieper njegov rabelj ter je tako vstanovil nekak komunizem tudi v oziru na zakonske razmere, še čez vse gerši kakor turško mnogoženstvo, ker ves zakon je žugal odpraviti. Tudi ta nadturški sektirar je bil premagan in k smerti obsojen; umrl pa je skesan. Pri vsem tem so se take in enake premnogotere krivoverstva več ali manj ohranile in se hočejo zdaj celo v Rimu vgnjezditi.

Luteranstvo tedaj ima premnoge stebila, kakor je šega pri krivovercih, zlasti pa pri protestantih. Take sekte so n. pr. anabaptisti (prekerševavci) in baptisti (kerševavci); iz prvih so: hutovci, tihovci, adamci, avgustinijanci, melhijanci, davidovci, menoniti in še veliko družih. Luteranskih sekt je zlasti veliko sedanji čas v Ameriki, kakor: episkopalci, prezbiterci, kalvinci, baptisti, kvakeri, švedenborgijani, univerzalisti, dunkeri itd. Iz njih izbaja zopet brezštevilno podkrivoverstev, kterih vsako ima svoje lastne prednike; so n. pr.: tresovci, kerševavci proste volje, šesterih načel, prostega obhajanja, sobotovci, marioniti itd. Le samo katoličani nimajo ločništev, to poterjujejo protestantje sami. —

Zdaj pa naj kdo pomisli, kaj ti zbledeni ljudje počenjajo, ko delajo tako, da bi Rim postal „babel“ vsih tacih sramotnih raznih razporstev in razkolstev!

Kako potrebna torej je molitev, da bi usmiljeni Bog sveto mesto, središče vsega katoličanstva, obvaroval tacega gnjusnega razdjanja. K Mariji, ki je razdjanka vsih krivoverstev, kličimo za spreobrnjenje krivovercev in za rešenje sv. mesta iz rok brezbožnih, rekoč: O Naša ljuba Gospá presvetega Serca, — prosi za nas Boga!

Iz Ljubljane. (*Veliki teden in vladni časnik.*) Velike množice Ljubljančanov iz vsih stanov, ki so zadnje dni vélikega tedna obiskovale Božje grobe, so s svojo resnobo, s pobožnostjo dosti očitno pričale, kako globoko čutijo zgodovinski pomen in višji značaj teh opravil. Vse mesto je bilo živo, vse pota so bile polne ljudi, še posebno iz viših stanov, vse se je gnjetlo v cerkve, in v naj večji ponižnosti so molili živega Boga in Zveličarja pod podobo kruha pričujočega v Božjih grobih. Bil je zarez častitljiv in veličanski pogled vernih keršanskih srenj, ki so molile svojega Odrešenika, ga hvalile za odrešenje.

Ali glej! Med ta presunljivi prizor je stopil vmés nekdo kakor kozel k zelniku in začel je klestiti, gristi, hrustati lepi sadež, teptati in mandrati brez vse milosti sétez Gospodovo! In kdo je ta bogoskrunski prederzenež? Noben drugi ne, kakor vladni list — „Laibacher Zeitung“! Prinesel je ravno véliko soboto spis „Ostern“ (Velika noč) po „N. Fremdenbl.“, kateri katoliške opravila Vélikega tedna zaničljive dela, naj častitljive šege, ki spominjajo na milostno odrešenje človeškega rodú, poganskemu šumu primérja, začetek mnogih svetih opravil babilonskim malikovavcem pripisuje, češenje svetnikov psuje in samim verskim resnicam ne prizanaša!

Vprašanje: Kdo psuje vero in naj viši verski praznik vsih Slovencev o naj svetejšem času v sredi naše dežele? Je to namen vlade? Če ne, zakaj pa njeni organi to dopuščajo, kaj? Vladni naj višji vradniki so veliko saboto pri vstajenji Kristusovem, gredó za procesijo, se vdeležujejo vsega opravila v vradni obleki, klečé prejmejo sv. blagoslov od vstavšega Odrešenika; med tem časom pa vladni časnik po mestu ljudem oznanuje, da ravno to opravilo v mestu Rimu je „eine wahre Jubelfanfane“, da vse to spominja „an den Götterdienst alter heidnischer Zeiten“, — da „gerade die vierzig Fastentage sind von der Verehrung der babilonischen Göttin geborgt“, — „dass Petrus niemals in Rom war“ in toliko drugih bogoskrunstev, psovanj in laži! Kaj je to?! Ali smo ne mara res v Babilonu pri tacih nasprotjih od strani djanja vladnih organov? Kdo tedaj žali, kdo draži Slovence v njih naj svetejših opravilih, o njih naj svetjšom prazniku? Doklej še bomo morali prenašati take gnjusobe v domačem mestu!

Ozrmo se pa nekoliko v jedro omenjenega judovskega ali kje mavtarskega spisa, da vidijo čast. čitatelji tudi nevednost, puhlost in duhovno revšino tistih ljudi, ki tako bogoskrunske reči drobé občinstvu.

Veliki teden je v cerkvenem letu izmed vsih družih časov prav posebno in posebej posvečen terpljenju in smerti Odrešenika vesoljnega sveta. Nemško imé „Charwoche“ izhaja iz staronemškega „char“, ki pomeni „bolečino“, „terpljenje“. Bistvo vsega keršanskega bogočastja je preslavljanje osebno pričujočega Zveličarja, ki vse poživlja, ki človeštvo posvečuje in veže nebesa z zemljo. Tukaj niso nikakoršne zgolj šege brez bistva, temuč Kristus, Bog sam, ki je pričujoč v skrivnostni daritvi, je delavna oseba, tega je prepričan vsak značajni vernik, katoličari nismo „komedjanti“, kakor se ne mara kakemu „reptiljskemu“ časniku dozdeva:

zato se keršanska srenja pri tako svetih opravilih čuti povzdignjeno in sveti občutki jo navdajajo. V vélikem tednu se terpljenje in poslednjič vstajenje Gospodovo skrivnostno ponavlja, pa ne le kakor predstavljanje ali zgolj mišljenje, ampak v resnici in življenji, ker pričujoč je živi Kristus kakor Bog in človek. Kristjanje se v tem času ne le spominjajo na terpljenje in poslednjič na vstajenje Gospodovo od smerti, temuč so živo prepričani in vedó, da se v resnici in djanjsko vdeležujejo vsih teh dogodb njegovega življenja. Pri kakem igrokazu n. pr. je le spomin zgodovinske osebe in njenega djanja, tukaj pa je Zveličarjeva oseba sama pričujoča in djanje se na skrivnosten način ponavlja. Enako je pri drugih slovesnostih skoz cerkveno leto. V keršanskem življenji je vse obrnjeno na to, da si verniki pri svetih opravilih Kristusovo zasluženje s svojim lastnim prizadevanjem prisvojajo in prilastujejo. Vsak tedaj lahko spozná, kakšen krastovec in brezobraznik mora biti, kdor vernike v tem žali, kar jim je najsvetejše. Kar koli se godi Veliki teden, je vse zgodovinsko, vse iz Jezusovega terpljenja, vsako djanje ima svoj pomen; lažnjivi prerok pa iše temu vira pri Baalu in Aštaroti, češ, da „Ostern“ (Velika noč) je ravno to, kar „Aštar“, in najbolj neslane hipoteze in gramatiška monštra od „Easter“, „Ister“, t. j. Donova itd. na pomoč jemlje, da bi slovesnosti vélikega tedna v slabo ime spravil. Vsak katekizem uči, vsak otrok vé, da 40danski post obhajamo v spomin Kristusovega 40. dnevskega posta v pušavi. Pa ne! Vladni časnik je Ljubljančane kljubu vsemu verskemu nauku hotel nalagati, češ: „die vierzig Fastentage sind von der Verehrung der babilonischen Göttin geborgt“. Pa to ni dosti; celo preroka Ezechiela obrekuje, češ, da po „Ezech. 8, 14—16“ je Bog ob njegovem času post grajal, ko vender ondi o postu še besede ni. Se vé, da taki, ki se o kvaternih dnevih mastijo s klobasami in gnjatmi, išejo vsih vzrokov, da bi dokazali, da Bog posta noče, ne zahteva, da ga še celo graja; toda vse tajeje je zastonj. Ravno ta dogodba, da se je post ohranil pri vsih narodih, naj jasniše spričuje, da post je res od Boga poterjeno pokorilo za grehe. Od začetka, ko so se ljudje razkropili na vse kraje, ko so božje razodenje mnogotero popačili in pozabili, se je vender občutek spravljjanja z razžaljenim Bogom po pokorilih, in še zlasti po postu, ohranil skorej pri vsih narodih na zemlji. Še celo pri Amerikancih, ki so bili toliko stoletij ločeni od družih narodov, so našli Evropejci post, ko so prišli v njih deželo, in vidili so, da so ga prebivavci ostro spolnovali. Opustili so bili post le protestantje in nadalje čedalje bolj drugi mehkužniki, ki jim njih lastno posvečevanje in zveličanje ni mar. Postna zapoved je vstanovljena na besedi Božji. (Joel 2, 22; Mat. 6, 17; 9, 15; Dj. 13, 2 itd.) Postil se je Mozes in naj starši očaki. Laž in zmota je torej, da je od malikov k kristjanom se preselil post; nedvomljivo pa je, da že od začetka se je tudi postna naredba iz razodenja božjega ohranila skorej pri vsih narodih, kakor sem prej omenil.

Ravno taka je gotovo o opresnih kruhkih, ki so jih imeli Izraelci v svojem svetišču, ne pa sprejeli od malikovavcev. Ako so pa tu in tam pri razširjanji sv. vere kristjanje na poganske šege naslonili svoje verske opravila, pomen pretaknili in to z vero posvetili, kar je bilo poprej prazna šega ali celo vraža; kakošen je neki to dokaz v prid poganstva? Keršanstvo je ravno poganskim razuzdanim in nesramnim šegam svoje lastne praznike in šege nasproti postavilo, da je ljudi od pregréh odvráčevalo. Tako še zdaj ostanku Kurentovih poganskih šeg nasproti stavi po več krajih svoje tridnevno opravilo zadnje pustne dni. Prava reč pa je n. pr., ako so res jutrovske poeti „skrivnostno jajce“ preslavljali,

ktero Cerkev z drugimi jedili blagoslavlja! Svoj „geschichtskundig“ naj torej zasramovalec le kakor „geschichtsunkundig“ v svojo mavho spravi in molči, zakaj z vsim svojim modrovanjem se je opekel.

Obredi vélikega tedna se naj bolj popolnoma obhajajo v Rimu v št. peterski cerkvi in v papeževi kapeli. Se vé, da le kadar je papež z mestom Rimom vred svoboden. Laibaherčin jud, ki tudi té velikanske obrede psuje, pa nekako tako piše, kakor bi se to zdaj godilo; ne mara prepisun kake stareje zasramljive knjižurine ne vé, da vsi velikanski obredi so jenjali v Vatikanu, odkar je Rim v sužnjosti. V bistvu pa se strinja ta slovesnost po vsih krajih. Od cvetne nedelje, ko se v spomin preslavnega Jezusovega vhoda v Jeruzalem med palmovimi vejami les blagoslovi, so cerkveni obredi čedalje bolj rezni in žalni. Véliki četrtek se obhaja postavljenje mašniškega stanú nove zaveze in slovesnost naj svetejše večerje, zato se posvetijo od škofov ss. olja, ki so potrebne za mašniške posvečevanja in druge zakramente. Verniki začno v velikih množicah Zveličarja obiskovati in tako rekoč spremljati po potih njegovega terpljenja. Po cerkvah zvonovi obmolkejo, altarji žalujejo, duhovni so v černih cerkvenih oblekah, slišijo se le žalostni spevi, križ je v černo zagernjen. Bliža se naj bolj žalostna vsih ur, ko je Kristus glavo nagnil in umerl. Kristus je v grobu in verniki klečé pred njim žalujejo nad njegovo smetjo in nad svojimi grehi.

Te šege tedaj, kadar je Cerkev svobodna, se naj bolj popolnoma obhajajo v Rimu, in menda ravno zato Laibaherčin jud ravno rimske šege narbolj gerdo psuje, kakor so njegovi očetje svoje dni delali s Kristusom. In s tako gnjusobo je „Laibaherica“ postregla Kranjcem ravno Veliko saboto, v dan pred Kristusovim vstajenjem, naj véči dan v letu!

V omenjeni spis je pa zgnjetenih še marsikaj navadnih laži, n. pr. o svetinjah (relikvijah), češ, da so jih judje od Egipčanov posneli, Jeremija pa jih je zato svaril (škoda, da ne pové, kje?). Ako je prerok jude svaril, jih je svaril zarad tega, ker so se vdeleževali pri malikovanji tujih narodov, ne pa zarad kacega čenjenja svetinj v pravem pomenu.

Sovražjivi Laibaherčin spis pravi, da je bila velika brončena štatva v cerkvi sv. Petra „v začetku vlita ko Jupiter in so jo enako častili“. — Ste slišali potuhnjenost, kako zná teuko vse v eno mavho vreči in potem zasramovati? Zgodovinska resnica je ta-le: Leon Veliki je dal podobo narediti, in sicer po izročilu, iz broná štatve od kapitoliškega Jupiterja. Po mulastem poročilu Laibaherčnega spisa bi utegnil kdo misliti tako-le: poprej je bil malik Jupiter na Kapitolu, — postavili so ga le v Vatikansko cerkev, pa je bil sv. Peter! Tako judovstvo in krivoverstvo iše sv. Petra zaničljivega delati, keršanstvo pa v tem vidi zmago poglavarja sv. Cerkve nad glavnim malikom v rimskem mestu.

Najbolj neslano izmed vsega in prava novo-liberalska psovka pa je, da sv. Peter še celo v Rimu nikoli ni bil! Ta je pa res kaj vredna! Cerkevna zgodovina ter izročilo vsih časov vé za Petrovo stanovanje, za njegovo ječo, za njegovo moriše, za cesarja, ki ga je umoril, njegovo truplo je v Rimu v njegovi cerkvi itd. itd., vse keršanstvo, vsi judje, vsi neverniki so od časa Kristusovega in sv. Petra pa do zdaj to vedili: sedanji nejeverniki še le so povedali, da sv. Peter ni bil nikoli v Rimu! To je pač tako, kakor bi kdo rekel: Vsi Bohinci, Gorenjci in Dolenjci z vsim svetom vred so bedaki, ker pravijo, da Triglav stoji na Kranjskem; samo neki „punkeljjud“ tam na Dunaju je pameten mož, ki terdi, da Triglava nikoli ni bilo na Kranjskem. Značaj sedanjega brezverskega liberalstva je res ta, da s prepečeno terdovratnostjo to tají, kar vesoljni svet tako rekoč s persti

tipa in pred seboj vidi, nad čimur noben pameten človek ne dvomi.

Razgled po svetu.

Avstrijansko. Mnogo se govori, da sedanjemu ministertvu čedalje bolj klenka. Da bi le kaj boljšega za Cerkev in ravnopravnost za njim prišlo. — Prederzni Giskra, ki so katoličani in Slovani tolikrat imeli vzrok čez-nj tožiti, jo je na zadnje v resnici skupil. Prepovedano mu je naravnost, da ne smé več na cesarski dvor. V znani Offenheimovi pravdi je ko pričá Njih veličanstvo prederzno vmes vtikal in se s tim zameril. Tako je ugasnila politična zvezda tega moža. Bil je svoje dni karmelitarice v nezmerne britkosti spravil, jih vsemu svetu v zobe dal in jim še plačo ugrabil; zdaj se pa njemu taka godi.

Gosposka zbornica je 23. sušca pričela svoje počitnice do nedoločenege časa. S tim je od brezvercev tolikanj željno pričakovana „altkatoliška“ postava šla v polhovo deželo do jeseni, če ne za zmira. Tako tudi tista „zoperklosterska postava“.

Laško. Garibaldi hoče na posodo vzeti sto milijonov lir v zlatu, da bo ték reke Tibere vravnal in rimsko polje (Agro romano) zboljšal!! Zvéti hoče ta denar iz vsih peterih delov svetá skupaj; plačevati pa se ima začeti ta nezmerni dolg l. 1875, ko Garibalda že davno več na svetu ne bo. „Unità“ pa nima nobenega zaupanja ne v njega, ki na posodo jemlje, in ne v one po večem državne može, ki se poroke delajo; obnašanje Garibaldovo se ji zdi misterijozno, čudno in nerazumljivo, ker skoz pét lét ni mislil ne na Tiberu, ne na rimsko polje in je laško vlado psoval, potem pa je neprevidoma prišel v Rim, podal roko Minghettu in na dan stopil s Tiberu in s poljem; in poslednjič, ker ta osnova ima namen pobijati papeža in katoličanstvo in Bog ne more blagosloviti početij s takim namenom. — Naznanujejo pa, da najbolj ministerijalni laški časniki so se oglasili zoper Garibaldovo posojilo, ki pravijo, da je neapremišljeno in času neprimerno.

Nemško. V Poznanjski nadškofiji nadalje terpi naj bolj divje stiskanje duhovstva in keršanskega ljudstva. Veliko dekanov in družih duhovnov je v ječah, ker nočejo izdati, kdo da je delegat (pooblaščenec za cerkvene reči) sv. Prestola. Neštevilne so globe in stikanja po hišah. Zaperto je semeniše in katoliške šole. Po srenjskih šolah je vlada postavila osebe za učenje keršanskega nauka, ki niso poterjene od škofijstva, in učijo verski nauk v jeziku, ki ga ljudstvo ne umeva. Veliko duhovnij ni le samo brez fajmoštrov, ampak sploh brez kacega duhovna; verniki, prepušeni sami sebi, prečudno ohranijo sv. vero in dajejo junaške zglede prvih kristjanov. Zbirajo se po cerkvah in kaki katekist, neduhoven učenik kerš. nauka, jim moli molitve, ljudstvo pa za njim. Tako se godi tudi po vestfalski škofiji in povsod. V celi poznanjski nadškofiji so odpadli samo trije duhovni k vladinim zahtevam ter so si nakopali na glavo cerkvene cenzure in studenje vsih vernikov. (Unit. cat.)

Apelacijska sodnija je paderbornskega škofa obsodila za tri mesce na terdnjavo.

Osem in osemdeset tisuč vernikov paderbornske škofije pa je svojemu škofu poslalo naslednje kratko pismo verne vdanosti:

„Visokočastljivi škof! Premilostni gospod! Po Božjem usmiljenji in po milosti apostoljskega prestola ste Vi naš škof, in Vi ostanete naš škof, dokler Bog ali pa sv. rimski prestol ne razreši te vezi in iz

nje izvirojočih vzajemnih vestnih dolžnost. Prosimo Vašega blagoslova in Vaše molitve, da bomo vredni stanovitni ostati zvesti udje rimsko-katoliške Cerkve, ki je ustanovljena od našega Gospoda Jezusa Kristusa! — To je pač čvrsta beseda zoper vladu, ki meje svoje oblasti tako daleč pozabi, da si domišlja, celo škofo odstavljati je v njeni oblasti! Mož iz tevtoburških gozdov bode na vse zadnje nam še Pija IX kam pregnal; v njegove ključke se tako že zaletuje! —

Pruski minister Falk je prav učen mož v terpinčenju ljudi. Katoličane, zlasti škofo in duhovne, bi rad prav po lepem potu do smerti izstradal. Najprj dá zapreti plače iz državne denarnice; potem uzame Cerkvi gospodarstvo čez njeno lastno premoženje in ga izroči občinam in vladi; poslednjič pa žuga še s postavo, ki bi prepovedala vsaktere zbirke, ktere bi tudi le od déleč dahnilo po kaki verski lastniji. Tako bi mož medvedje kulture ubranil, da bi škofoje in mašniki tudi ko milošnjó ne smeli dobivati kosca kruha, ktereга jim je s postavo snedel. S tako nečloveško silovitostjo hočejo prusaki vernike prisiliti, da naj zoper svojo vest in vero delajo! —

Nemški škofoje se čedalje bolj razodevajo v svojem velikanskem junaštvu. Desetega sušca je vikši škof Kolonjski Pavel Melhers državni zbornici v svojem in v imenu tovaršev izročil protest zoper postavo, ki zadeva vpravo katoliških duhovnij in cerkvenih posestev. Liberalci stermé nad nepremagljivo močjo resnice v škofovskih krepkih besedah in pričenjajo umevati, kaj je katoliški škof, pravi „Unitá“. Evo posnetek iz mogočne oporeke:

„Vzvišena zbornica poslancev! Osnovana postava o vpravi (gospodarstvu) cerkvenih posestev katoliških občin obsega celo versto vravnáv, ktere so popolnoma v nasprotju s pravicami katoliške cerkve, in znamenito vtesnujejo in oškodujejo njeno somostojnost (avtonomijo) in nenavezanost, kar Cerkvi gré ne le vsled njene vstanove in božje lastnije, ampak tudi po temeljnih postavah očitnega prava, in kar ji je zagotovljeno po posebnih državnih pogodbah in provincijalnih določilih, kakor tudi po vstavnem pismu ter po 15. členu sedanje vstave. Sama vprava Cerkvina gledé na gospodarstvo s cerkvenimi zalogami (fondi) se z omenjeno novo postavo do čistega v nič deva; cerkvenim postavnim zastopnikom so s tim roke zvezane in se v ničimur ganiti ne morejo, ker nekaj so vtesnovani od občinskih zastopnikov, nekaj pa od državine oblasti. Razun tega se za gospodarstvo cerkvenih posestev, mesto cerkvenih vradnij, na dan spravljajo čisto nove vradnije, ki se po cerkvenih postavah ne morejo priznavati za postavne. Nova postava obsega v sebi nekako splošno „sekularizacijo“ (državno pograbljenje) cerkvenih posestev, ker jih tako cení in z njimi dela, kakor bi bile lastina zadevnih verskih občin. To pa ni tako. Po nepreveržljivih cerkvenih in javnih pravnih načelih, s kterimi se popolnoma strinja prusko postavodajavstvo, ako se pošteno tolmači, in enako francoska postava, take posestva niso lastina dotičnih občin, ampak posestvo cerkev samih. Sploh se z novo postavo v več ozirih v načelu žalijo bistvene in neoddajljive pravice katoliške Cerkve, in pa tako, da z ozira pravic vstavodajavnih moči se jim nikakor ne more priznavati opravičenje za dajanje take postave. Škofje katoliške Cerkve na Pruskem menijo torej, da jih dolžnost veže glas povzdigniti zoper imenovano osnovano postavo, ki tiče vpravo posestev katoliških verskih občin, in živo prosijo preslavno zbornico poslancev, da naj brani pravice katoliške Cerkve na Pruskem zoper žaljenje, ki bi od onod izviraló samostojnosti in pravicam škofovstva, ter naj blagovoli odreči priterjenje omenjeni postavi.

Drobne novice. Iz Prusije se slišijo že vsaktere in mnoge „svobode“, ki jih bodo morali poslednjič krošnjači nositi na skazovanje po svetu! Sedaj je več katoliškim listom celo prepovedano vradne pisma in oznanila sprejemati. — Pruski listi kaj tiho molčé o tem, da je Ledohovski postal kardinal. „Unitá“ meni: „Morebiti niso pričakovali tako serčnega djanja, in misliti bi bilo moč, da je Bizmark telegrafiral svojim sto dnevnikom, da naj o tem ne pišejo.“ — Francoska nova republika se ne more nič opomoči. Poslanci narodnega shoda so šli v veliki needinosti pred Veliko nočjo domú na pirhe. Levičarji hočejo, naj se zbornica razreši; ministerstvo s tim ni zadovoljto. — Pruski mavtarji se hočejo po praznikih spraviti nad klostre, prepovedati morebiti celo sprejemanje novih udov itd. To je vse mogoče, toda opravil pekel v zvezi z Bizmarkom nič ne bo. — Tako imenovani „merčeški listi“ se strašno togoté zaradi velikanskih adres iz Paraska in drugega Nemškega do sv. Očeta. Naj se le; opravili nič ne bodo. — V Puebli na Mesikanskem je 8. svečana umerl milg. Ambrož Serrano, škof v Chilopi, izvoljen za ondotnega škofa 19. sušca 1863. Ljubil je svojo čedo kakor oče in je bil ljubljen od nje. Naj v miru počiva. — Zbornica italijanissimov počiva od 21. sušca do 12. aprila; škoda pa ni, če gre tudi za zmeraj v počitek v prid rimskega mesta. Odkar ti ljudje tam šarijo, je na vse strani vedno slabše, zapirajo se katoliške cerkve, odpirajo pa luteranski in prostomavtarski tempeljni, da molčimo o morijah, tatinstvih, mertvijah za lakoto, dolgohv mesta do gerla itd. — V Massahussu in Konektikutu na južnem Amerikanskem so se v enem mescu štirje protestanški tempeljni spremenili v katoliške cerkve. — V Jakinu (Ankoni) je bil 18. sušca taki potres skoz 15 sekund, da so zvonovi zvonili, se vrata odpirale, poderlo se nekoliko zidov. Morje je metalo zdaljšane valove na suho. Potres se je čutil tudi v Forli, Čezeni, Mačerati in Askolu, v Benedkah — najhuje pa v Rimini, kjer se je nekaj obokov uderlo, neka deklica bila podsuta, in razpadel je del kazališa. Tudi v Čezeni so se zgodile nesreče. — Na železnicah v severno-amerikanskih zveznih državah je lansko leto 978 ljudi nesreča doletela; precej mertvih je bilo njih 101, 777 pa je bilo več ali manj poškodovanih. — Iz Paraska bode poslalo ljudstvo s pomočjo škofov Piju IX velikansko pismo verne vdanosti za njih preslavni god 13. majaika. Liberalci zato že kašljajo. — Med Avstrijo in Turčijo je vstal nekak razpor, ker je boje sultan poslancu Ziči-u priterdil vse avstrijske zahteve zaradi rumunskih železnic; veliki vezir pa mu je kmali naznanil, da sultana ni prav razumel. — Nič manj kot 76 angleških krivo-vercev „baptistov“ se je bilo šlo Garibaldu v Rimu poklonit. Starec je bil ves šemast od samega veselja in je rekel: „Danes sem prevzet, kakor nisem bil še nikoli poprej.“ (Oggi vado orgoglioso, quanto nol fui mai prima.) — V Florencu se je obezil edini sin staršev Galletti, poltrinajstni pób Adolfo, ker je bil po pravici od očeta pograjan. Oče in mati sta se vsled tega oba zmešala ter so ju mógli djati v železne srajci in v bolnišnico odpeljati. Vprašanje: Ali bi bil smerkovec storil tako strahoto, ako bi bil dobro v veri podučen, da samomor je naj strašnejši smertni greh, s kterim si samomorivec pot k pokori in v nebesa za vselej zapre! Le preganjajte keršanski nauk in verske vaje iz šole: sad je hitro za petami. — Bizmark bode 1. mal. travna imel 60 lét na herbtu in misli se, da takrat ga bo stari Olem pogledal skozi veliko okno ter mu poslal za vezilo kaj prav velicega, kak nov naslov, vojvodstvo, ali kaj že bo? Pa sej veliki duhovi so boje „nesamopridni!“ — Pruski minister Falk je 16. sušca v pruskem deželnem zboru goričeval, da Linški škof je dobil od papeža

povelje, da naj se podverže avstrijskim konfesionalnim postavam. Slavni prelat pa je 19. sušca telegrafiral katoliškemu poslancu Reichenspergerju, da ni ne prosil sv. Očeta za dovoljenje spolnovati konfesionalne avstrijske postave, in ne ga prejel. — Eden ameriških časnikarjev je prečel, da lansko leto so razni novi časniški izdajavci v Ameriki zgubili čez 8 milijonov dolarjev, in da v samem mescu maju je 200 časnikov jenjalo izhajati. — Znani Döllinger, ki je bil postal „altkatolik“, se je tej „sekti“ odpovedal. Prašanje, če mu bodo ljubljanski „vstaveverneži“ zopet adresu poslali? Kaj da je zdaj, ali kaj bode prevzetni revež, ni znano. Krivoverci, ki ga poprej niso mogli prehvalisati zaradi velikanske učenosti, ga zdaj pa kajfajo kakor slaboumnega človeka!

Listek za raznoterosti.

Narodni volilni odbor ljubljanski v obširnem oklicu vabi mestne narodne volilce, da naj se zopet vdeležijo dopolnevalnih volitev za 1. in 3. volilni oddelek. Za 2. razred niso postavili voljencev, ker zaradi domoljubom volilnega reda si v tem razredu ne upajo nič opraviti. Za 3. razred bode volitev 5. aprila, za 1. razred pa 8. aprila. — Tudi brez ozira na tehtne, vzroke je na vse strani pravično, da iz dosedanje pasivne strani pridejo možje v srenjski odbor ljubljanskega mesta. Sedanje zastopstvo samo, ako bi reč prav prevdarilo, bi moralo to želeti. Bog daj, da bi se meščani izvolili vernih, vse skoz pravičnih domoljubnih zastopnikov. Volitev v duhovni in časni prid mesta je vestna reč, vsaki mora voliti tako, da more pred Bogom odgovoriti.

Tistemu, ki se je na ušesa usedel. — „Narod“ ukljub našemu pojasnjenju (gl. „Dan.“ 19. sušca), ki je menda vsakemu s pametjo obdarovanemu človeku razumljivo, zopet guli, češ: „zdravniki menda vendar res ne bo treba več.“ — I no! če jih po Vaši sili in dranji pa le res ne bo treba več, je tudi prav, sej vsak je rajši zdrav kakor pa bolan. In če bi jih za take, ki z molitvijo kaj od Boga sprosijo, tudi res ne bilo treba, česar nikoli nismo terdili, jih bo gotovo treba še za Vas, ki molitev zasramujete.

Na Dobrovi pri Ljubljani se v nedeljo, 11. aprila ob 3 popoldne slovesno prirečne ondodno novo bralno društvo.

Zahvala Naši ljubi Gospej presv. Serca. Pred dneva dneva sem bil poklican k bolniku tu v Kostanjevici. Bil je popolnoma slab, v sv. olje sem ga djal, obhajati ga ni bilo mogoče. Domači so bili zavoljo tega jako pobiti. Rekel sem jim, naj molijo v čast „Naše ljube Gospe;“ tudi jaz sem ga priporočil mogočni naši „Materi“ ter objubil, da bom razglasil, če mu Marija pomore. In glej, ne le, da sem ga še tisti dan lahko obhajal, temveč celo boljša se mu, in upanje imam, da se bode ohranil. Ne razglasujem tega kot gotovi čudež, ali prepričan sem vendar, da je le Marijna pomoč ter priprošnja pospešila tako urno premenjenje.

V Kostanjevici, 24. sušca 1875.

J. Marinko.

Iz Poljan pri Škofji Ieki, 28. sušca. Žalostno novice Vam naznanim. V petek zjutraj ras je iz spanja zdrnil žalostni glas zvoná, kateri nam je naznanil, da na Vovči gori. Ko pridemo gori, bila je že vsa vas v

ognji, da se blizo ni moglo priti. Zgorelo je deset hiš in gospodarske poslopa vse; vse ovce, vsi prasci in nekoliko tudi goveje živine. Zgoreli so tudi vsi vozovi in vse orodje; ljudje, hvala Bogu, so si saj življenje rešili; vendar so se nekteri nevarno opekli. Da je potreba velika, si zamore vsaki misliti, ako se prevdari, da drugim ljudem v okolici zelo klaje pomanjkuje. Ker vem, da so Vam tukajšne okolišnje dobro znane, prosim v Vašem cenjenem listu to naznaniti, če bi bilo mogoče kakih darov dobiti, da bi se moglo pred ko mogoče naj revnišim, katerim je vse pogorelo, saj za prvo silo kaj pomagati.

Poljane, 28. sušca 1875.

Tomaž Varl.

Pristavek. Sila je toliko večji, ker tam gori najberže tudi še sneg leži ter so ubogi pogorelci z živino vred, kar je je ostalo, v narhujši stiski. Naj bodo torej pogorelci vsim dobriim srcem živo priporočeni za milostno pomoč. Zbirke bomo skušali prav hitro odpošiljati“ da se terpečim urno pomaga v prvi sili.

Bog se ne da zaničevati. Omenili smo že, kako je bil pred nekimi tedni v Rimu potuhnjeno umorjen Rafael Sonzogno, vrednik časnika „Capitale.“ Naj reč malo pojasnimo. Ta časnik je silo hudo divjal zoper sv. Očeta in katoliško Cerkev. Bil je tudi gerd bogokletnež. Spisal je življenje Jezusovo, se vé, vse bogokletno, ter Jezusa nikoli drugač ni imenoval kakor „tesarjev sin.“ Zdaj pa se je bil karbonarski družbi (nekaki laški trajmavrariji), ktere družbe je sam bil, v neki reči zameril, in bil je od teh mavtarjev k smerti obsojen. Vadjali ali ždenali so, kdo ga bo umoril, in zadelo je nekega brivca. Ta pa je rekel, naj storé z njim kar hočejo, on ljudi ne bo klal. Toda ti klavci so le zato odjenjali, ker se je neki „tesar“ radovoljno ponudil, da bo on Sonzogna prebodel. Ta je ravno morivec Frezza. Tako je Sonzogno konec storil po „tesarju“, ko je Jezusa s „tesarjem“ psoval. Na Sonzognovi mizi so našli tudi od njega popisano življenje Marije Device, ki je bilo najberže enako lažnjivo in preklinjevsko. V svojem brezbožnem časniku je večkrat zagovarjal bodalo, in zadelo je bodalo ravno njega. Bil je ne le sodružnik, ampak tudi sovstanovnik tiste skrivne družbe unstran Tibere, ki ga je k smerti obsodila. Padel je hudodelnik v jamo, ki jo je drugim kopal.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta: Iz Zapog 1 gl. — Z Verbnike 1 gl. Bog daj zmago sv. Cerkev 1 cekin s prošnjo blag. sebi in družini. — Iz verne udanosti, iz sočutja v njih terpljenji, iz otroške ljubezni 1 gld. 25 kr. v srebru proeaca sv. blageslova. — Sv. Očetu majhen darček 1 gld. sr., da bi mi sprosili srečno zadnjo uro. L. V-l. — Sv. Očetu za pirhe pokojnik 2 gl., ki prosi sv. blag. za odpuš. gr. in za srečno zadnjo uro.

Za afrikanski misijon: K. B. 1 tol. za 2 gld. — Iz Vodice 3 gl. — Iz Zapog po č. g. M. N. 1 gl.

Za Bosno: Iz Zapog po č. g. M. N. 1 gl.

Za misijon v Adrianopolju: Iz Bol. Loga 30 kr. — Iz Zapog po č. g. M. N. 1 gl.

Za sv. Detinstvo: Iz Bol. Loga 60 kr. — K. B. 1 tol. za 2 gl.

Za varhe Božjega groba: G. A. K. 4 gl. — Iz Vodice 2 gl. — Iz Sorice 2 gl. 55 kr. — K. B. 1. tol. za 2 gl.

Katoliškem misijonom v podporo: M. P. 1 gl.